

HOT ISSUE

มกราคม 2568

การไปทำงานต่างประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ตาวนโหลตเอกสารใต้ที่
<http://www.parliament.go.th/library>

การไปทำงานต่างประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย

นรากร นันทไตรภพ

วิทยาการชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลต่อสถานประกอบการในประเทศจำนวนมากได้รับผลกระทบจนไม่สามารถจ้างงานได้เช่นเดิม ทำให้แรงงานไทยส่วนหนึ่งมีความต้องการจะไปทำงานต่างประเทศเพื่อหารายได้ (กรมการจัดหางาน, 2564) ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจ ทำให้มีความต้องการแรงงานไปขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ประกอบกับกระทรวงแรงงานเจรจาขยายตลาดแรงงานในต่างประเทศ เช่น ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย สาธารณรัฐเกาหลี และเครือรัฐออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำให้คนไทย (กรมการจัดหางาน, 2566)

อย่างไรก็ตาม การที่มีผู้สนใจต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศจำนวนมาก ส่งผลต่อการหลอกลวงคนหางานไปทำงานในต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากกรณีที่นายหน้าจัดหางานไม่ถูกกฎหมายใช้วิธีการหลอกลวงคนหางานผ่านระบบสื่อสังคมออนไลน์ (กรมการจัดหางาน, 2566)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำบทความนี้เพื่อนำเสนอแนวทางการไปทำงานต่างประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมายให้กับแรงงานที่มีความต้องการจะไปทำงานต่างประเทศ เพื่อป้องกันการถูกหลอกลวงจากนายหน้าจัดหางานที่ไม่ถูกกฎหมาย หรือที่เรียกว่านายหน้าจัดหางานเถื่อน

สภาพปัญหานายหน้าจัดหางานเถื่อน

ปัจจุบันปัญหานายหน้าจัดหางานเถื่อนหลอกลวงคนหางานไปทำงานยังต่างประเทศ ใช้วิธีการหลอกลวงคนหางานผ่านระบบสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ แพลตฟอร์ม เฟซบุ๊ก ทิกต็อก (TikTok) ทวิตเตอร์ (Twitter) และแอปพลิเคชันไลน์ ด้วยการโฆษณาและรับสมัครคนหางานไปทำงานต่างประเทศผ่านระบบออนไลน์ เพราะสามารถหลอกลวงคนหางานพร้อมกันได้ครั้งละมาก ๆ (กรมการจัดหางาน, 2566) ซึ่งปัญหานายหน้าจัดหางานเถื่อนเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. บริษัทจัดเก็บเงินค่าบริการแล้วแต่ไม่สามารถจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศได้
2. บริษัทจัดหางานไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับคนหางาน
3. ถูกส่งไปทำงานแบบลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมาย
4. ส่งไปทำงานแล้ว แต่ไม่มีงานทำและถูกปล่อยให้ลอยแพในต่างประเทศ (เบญจวรรณ ทวีชัย, ม.ป.ป.)

ทั้งนี้ นายหน้าจัดหางานเถื่อนหลอกลวงคนหางานโดยแสดงตนว่าเป็นตัวแทน ซึ่งแรงงานจะไม่รู้เลยว่าเป็นผู้รับอนุญาตปลอม เนื่องจากนายหน้าจัดหางานเถื่อนกระทำการแอบอ้างเป็นตัวแทน จึงทำให้แรงงานหลงเชื่อจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับนายหน้าจัดหางานเถื่อน

สถานการณ์นายหน้าจัดหางานเถื่อน

ในช่วงเดือนตุลาคม 2565-กรกฎาคม 2566 กรมการจัดหางานดำเนินคดี ตามมาตรา 66 ผู้ที่กระทำการโฆษณาชักชวนคนหางานไปทำงานต่างประเทศผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ชื่อหา “โฆษณาการจัดหางานไม่เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด” จำนวน 30 คดี ตรวจพบการกระทำความผิดของสาย/นายหน้าทั้งสิ้น 142 ราย มีผู้เสียหายถึง 471 ราย มูลค่าความเสียหายถึง 32,750,330 บาท ซึ่งถือเป็นตัวเลขที่สูงขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่พบการกระทำความผิดของสาย/นายหน้า ทั้งสิ้น 152 ราย ผู้เสียหาย 217 ราย มูลค่าความเสียหาย 16,694,256 บาท โดยประเทศที่คนหางานถูกหลอกไปทำงานมากที่สุด คือ สาธารณรัฐเกาหลี ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น แคนาดา และสวีเดนตามลำดับ และจังหวัดที่คนหางานถูกหลอกลวงไปทำงานมากที่สุด คือ ขอนแก่น อุตรธานี นครพนม ชัยภูมิ และปทุมธานีตามลำดับ (กรมการจัดหางาน, 2566)

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2568 เกิดกรณีแรงงานไทย 250 คน ถูกหลอกไปทำงานเครือรัฐออสเตรเลียผ่านการชักชวนของนายหน้า แต่เมื่อถึงเวลาเดินทางที่สนามบินสุวรรณภูมิ กลับไม่มีตัวเครื่องบิน และไม่มีข้อมูลการเดินทาง แรงงานทั้งหมดจึงเข้าแจ้งความกับตำรวจ สภ.ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น บุรีรัมย์ นครราชสีมา และสกลนคร เป็นต้น (สั่งสอบปมแรงงาน 250 คนถูกหลอกทำงาน ตปท.-สูญกว่า 12 ล้าน, 2568) โดยจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง รวมถึงหาตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำการหลอกลวงคนหางานตามกฎหมาย รวมทั้งการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะเป็นสาย/นายหน้าจัดหางานเถื่อน ที่นำพาคนหางานเดินทางไปทำงานต่างประเทศแบบผิดกฎหมาย(รู้ตัวแล้ว คนตุน 250 แรงงานไทย ไปงานออสเตรเลีย จ่อเอาผิดตามกฎหมาย, 2568).

สถิติเรื่องร้องทุกข์ กรณีสาย/นายหน้าจัดหางานเถื่อน

ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2567 กรมการจัดหางานได้รายงานการรับเรื่องร้องทุกข์ กรณีสาย/นายหน้าเถื่อนทั่วราชอาณาจักร มีจำนวน 134 คน คิดเป็นค่าเสียหายจำนวน 14,674,290 บาท นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2568 เกิดกรณีแรงงานไทย 250 คน ถูกหลอกไปทำงานเครือรัฐออสเตรเลียผ่านการชักชวนของนายหน้าให้ไปทำงานการเกษตรและอุตสาหกรรมในรัฐออสเตรเลีย โดยผู้ที่ชักชวนคนมาทำงานจะได้ค่าตอบแทนหัวละ 2,000 บาท ส่วนแรงงานที่จะไปทำงานจะมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางตั้งแต่ 30,000-60,000 บาท หรือ 100,000-150,000 บาท ขึ้นกับระยะเวลาที่จะอยู่ทำงาน ทั้งนี้ กรมการจัดหางาน อธิบายว่า รัฐบาลรัฐออสเตรเลียมีนโยบายจ้างแรงงานเฉพาะกลุ่มประเทศในเครือรัฐออสเตรเลียเท่านั้น ยังไม่ให้มีการจ้างคนนอกกลุ่มประเทศ การจ้างคนนอกกลุ่มประเทศได้จะต้องผ่านมาตรฐานทั้งทางด้านภาษา ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีความต้องการแรงงานจากประเทศไทย (250 คนไทย เสียหาย 12 ล้าน ตุนไปทำงาน “ออสเตรเลีย”, 2568).

รายงานผลการรับเรื่องร้องทุกข์และช่วยเหลือคนหางาน ตาม พรบ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528

ตำรวจอาญาจักร

ประจำปีงบประมาณ 2568 (ตุลาคม - ธันวาคม 2567)

จังหวัด	รวมรับเรื่องร้องทุกข์		รวมการช่วยเหลือ		เรื่องค้างดำเนินการ	จัดหางานต่างประเทศ														จัดหางานต่างประเทศ					
	คนหางาน (จัดหางานโดยประเทศและต่างประเทศ)		คนหางาน (จัดหางานโดยประเทศและต่างประเทศ)			รับเรื่องร้องทุกข์	การช่วยเหลือคนหางาน		กรณีรับจัดหางาน														กรณีสาย / นายหน้าอื่น		
	จำนวนคน	ค่าเสียหาย	จำนวนคน	ได้รับเงินคืน			จำนวนคน	ค่าเสียหาย	รวม (1) + (2)		(1) จัดดำเนินการแก้ไขให้ได้รับผลกระทบ				(2) เดินทางไปต่างประเทศ				รับเรื่องร้องทุกข์	ช่วยเหลือคนหางาน	ร้องทุกข์กล่าวโทษ				
						รับเรื่องร้องทุกข์			การช่วยเหลือคนหางาน	จำนวนคน	ค่าเสียหาย	จำนวนคน	ค่าเสียหาย	จำนวนคน	ค่าเสียหาย	จำนวนคน	ค่าเสียหาย	จำนวนคน				ค่าเสียหาย			
	คน	บาท	คน	บาท		คน	บาท	คน	บาท	คน	บาท	คน	บาท	คน	บาท	คน	บาท	คน	บาท	คน	บาท				
ตำรวจอาญาจักร	140	14,803,290	140	50,000	0	0	0	0	6	129,000	6	50,000	4	40,000	4	20,000	2	89,000	2	30,000	134	14,674,290	134	172	
กรุงเทพมหานคร	9	261,000	9	50,000	0	0	0	0	6	129,000	6	50,000	4	40,000	4	20,000	2	89,000	2	30,000	3	132,000	3	6	
ภูเก็ต	131	14,542,290	131	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	131	14,542,290	131	166	
ปริมณฑล	8	585,625	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	585,625	8	8	
ภาคกลาง	10	1,089,920	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	1,089,920	10	6	
ภาคเหนือ	35	4,350,456	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	4,350,456	35	44	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	78	8,516,289	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78	8,516,289	78	108	
ภาคใต้	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

ภาพที่ 1 รายงานผลการรับเรื่องร้องทุกข์และช่วยเหลือคนหางาน ตาม พรบ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ตำรวจอาญาจักร ประจำปีงบประมาณ 2568 (ตุลาคม-ธันวาคม 2567)

ที่มา : รายงานผลการรับเรื่องร้องทุกข์และช่วยเหลือคนหางาน, โดย กรมการจัดหางาน, 2567, สืบค้นจาก https://lib.doe.go.th/filebook/stat_00154_06.pdf

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์นายหน้าจัดหางานเถื่อน ที่ส่งผลกระทบต่อแรงงานนั้น กรมการจัดหางาน (ม.ป.ป.) ได้อธิบายถึงวิธีการไปทำงานต่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายไว้ดังนี้

การเดินทางไปทำงานในต่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1. กรมการจัดหางานจัดส่ง

การให้บริการจัดหางานโดยรัฐซึ่งคนหางานไม่ต้องเสียค่าบริการในการจัดหางานนอกจากค่าใช้จ่ายที่จำเป็น เช่น ค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการตรวจโรค ค่าใช้จ่ายในการขอวีซ่าของต่างประเทศ ค่าตัวโดยสารเครื่องบิน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ โดยการจัดส่งแรงงานไทยโดยกรมการจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง ได้แก่ 1) การจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานเกษตรในประเทศอิสราเอลภายใต้โครงการ “ความร่วมมือ ไทย-อิสราเอลเพื่อการจัดหางาน (Thailand Israel Cooperation on the Placement of Workers : TIC)” 2) การจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศตามบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลในต่างประเทศภายใต้ระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (Employment Permit System For Foreign Worker : EPS) 3) การจัดส่งผู้ฝึกปฏิบัติงานเทคนิคคนไทยไปฝึกปฏิบัติงานในประเทศญี่ปุ่นตามบันทึกความเข้าใจระหว่างกรมการจัดหางานและมูลนิธิเพื่อสาธารณประโยชน์ องค์กรพัฒนาแรงงานระดับนานาชาติประเทศญี่ปุ่น (Public Interest Foundation International Manpower Development Organization, Japan : IM Japan) 4) การจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานได้หวันและประเทศอื่น ๆ

2. บริษัทจัดหางานจัดส่ง

กรณีคนหางานที่ประสงค์จะไปทำงานในต่างประเทศแต่ไม่สามารถหางานได้เองสามารถใช้บริการจัดหางานจากบริษัทจัดหางานที่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนกลาง (อธิบดีกรมการจัดหางาน) โดยจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าบริการในการจัดหางานให้แก่บริษัทจัดหางานไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

3. เดินทางไปทำงานด้วยตนเอง

คนหางานที่สามารถติดต่อกับนายจ้างต่างประเทศได้โดยตรง เมื่อมีการตกลงจ้างงานและทำสัญญาจ้างงานโดยผ่านการรับรองจากสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยหรือสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศเรียบร้อยแล้วก่อนการเดินทางไปทำงานต่างประเทศต้องแจ้งให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายทราบก่อนการเดินทางไม่น้อยกว่า 15 วัน

4. นายจ้างพาลูกจ้างไปทำงาน

กรณีนายจ้างซึ่งอยู่ในประเทศไทยติดต่อธุรกิจหรือประมุขงานในต่างประเทศได้มีความจำเป็นต้องนำลูกจ้างของตนเดินทางไปทำงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว การพาลูกจ้างของตนไปทำงานในต่างประเทศนั้นต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางาน และนายจ้างมีหน้าที่ต้องออกค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัวและค่าเดินทางทั้งหมด รวมทั้งการจัดการเรื่องค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในต่างประเทศให้เหมาะสมตามความจำเป็น สำหรับค่าใช้จ่ายนั้นนายจ้างจะจ่ายในประเทศไทยหรือในต่างประเทศก็ได้

5. นายจ้างส่งลูกจ้างไปฝึกงาน

กรณีนายจ้างซึ่งอยู่ในประเทศไทยมีความประสงค์จะส่งลูกจ้างของตนไปฝึกงานในต่างประเทศเพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาฝีมือลูกจ้าง หรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ระหว่างฝึกงานอยู่ในต่างประเทศลูกจ้างจะได้รับเบี้ยเลี้ยงต่างหากนอกจากค่าจ้างซึ่งเคยได้รับประจำในประเทศไทย และเมื่อการฝึกงานเสร็จสิ้นลูกจ้างต้องกลับมาทำงานกับนายจ้างตามเดิม โดยที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องรายงานการกลับเข้ามาของลูกจ้างให้อธิบดีกรมการจัดหางานทราบตามแบบที่กำหนดการส่งลูกจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศ สามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

- 1) การส่งไปฝึกงานไม่เกิน 45 วัน
- 2) การส่งไปฝึกงานเกิน 45 วัน

ทั้งนี้ คนหางานที่ได้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายทั้ง 5 วิธี เมื่อเดินทางกลับมาเพื่อพักผ่อนหรือทำธุรกิจชั่วคราวในประเทศไทย ในระหว่างที่สัญญาจ้างยังไม่สิ้นสุด หรือบุคคลที่ได้ทำงานจนสิ้นสุดสัญญาจ้างฉบับเดิมแล้วแต่ได้ทำสัญญาจ้างกับนายจ้างในต่างประเทศ ไม่ว่าจะป็นนายจ้างรายเดิมหรือนายจ้างรายใหม่ก่อนเดินทางกลับประเทศไทย หากจะเดินทางกลับไปทำงานกับนายจ้างในต่างประเทศ คนหางานจะต้องแจ้งการเดินทางตามระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยการแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศของคนหางานที่เดินทางกลับประเทศเป็นการชั่วคราว พ.ศ. 2540 หรือแจ้งการเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศของคนหางานที่เดินทางกลับประเทศเป็นการชั่วคราวด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2561 (กรมการจัดหางาน, 2567)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ส่วนที่เกี่ยวข้องมี ดังนี้

มาตรา 48 คนหางานผู้ใดประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศด้วยตนเองโดยมิได้ทำสัญญาจัดหางานกับผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ตามความในหมวด 3 ให้แจ้งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อนเดินทางไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

การแจ้งให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 49 ห้ามมิให้นายจ้างซึ่งอยู่ในประเทศไทยพาลูกจ้างไปทำงานในต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 49 ทวิ การส่งลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการตามวัตถุประสงค์ของนายจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศ ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) การส่งไปฝึกงานไม่เกินสี่สิบห้าวัน ต้องแจ้งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดก่อนลูกจ้างเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

(2) กรณีตาม (1) ถ้าลูกจ้างได้รับเงินหรือประโยชน์ที่จะพึงได้รับในต่างประเทศต่ำกว่าอัตราและหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อน

(3) การส่งไปฝึกงานเกินสี่สิบห้าวัน ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อน

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง (2) หรือ (3) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การส่งลูกจ้างไปฝึกงานจะเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อื่นมิได้

นายจ้างซึ่งส่งลูกจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศต้องรับผิดชอบในการเดินทางกลับมาในราชอาณาจักรของลูกจ้าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 62 คนหางานซึ่งเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางออกไปโดยผ่านทางด่านตรวจคนหางานและต้องยื่นรายการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด ณ ด่านดังกล่าว

ด่านตรวจคนหางานตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 63 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าผู้ใดไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจระงับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของผู้นั้นได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุที่ต้องระงับการเดินทางให้ชัดเจนด้วย

ค่าเสียหายที่เกิดจากการส่งระงับการเดินทางของคนหางานตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเป็นผู้เสีย ในกรณีที่คนหางานมิได้เดินทางโดยการจัดหางานของผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศให้คนหางานเป็นผู้เสีย

มาตรา 75 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง มาตรา 19 วรรคหนึ่ง มาตรา 22 วรรคหนึ่ง หรือมาตราดังกล่าวซึ่งได้นำมาบังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 47 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36 (2) (4) (5) (6) มาตรา 47 ตรี มาตรา 47 นว มาตรา 48 มาตรา 64 มาตรา 65 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 87 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 62 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 91 ตรี ผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถหางาน หรือสามารถส่งไปฝึกงานในต่างประเทศได้ และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งเงินหรือทรัพย์สินประโยชน์อื่นใดจากผู้ถูกหลอกลวง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (กรมการจัดหางาน, 2567)

เอกสารที่ควรนำติดตัวไปทำงานต่างประเทศ

1. หนังสือเดินทาง (พาสปอร์ต) พร้อมถ่ายสำเนาที่มีรูปถ่าย และหน้าที่ มีการประทับวีซ่า กรณีหนังสือเดินทางหาย จะได้ใช้เป็นหลักฐาน

2. บัตรประจำตัวประชาชน

3. สำเนาทะเบียนบ้าน, สำเนาทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

4. ใบขับขี่

5. สำเนา สด.9

6. สัญญาจ้างงาน (ให้ถ่ายสำเนาเก็บไว้ที่บ้าน 1 ชุด)

7. สัญญาจ้าง (ให้ถ่ายสำเนาเก็บไว้ที่บ้าน 1 ชุด)

8. บัตรสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ

9. สำเนาใบผ่านการตรวจโรค

10. เอกสารอื่นที่จำเป็น เช่น รูปถ่าย ,หนังสือรับรองการผ่านงาน เป็นต้น (กรมการจัดหางาน, ม.ป.ป.)

แนวทางป้องกันการถูกหลอก

1. ก่อนจะสมัครงานตรวจสอบบริษัทจัดหางานว่าจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

2. สอบถามเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานว่าบริษัทจัดหางานมีงานจริงหรือไม่

3. อย่าจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) จนกว่าจะทราบกำหนดการเดินทาง

4. ไม่ควรจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด ให้จ่ายผ่านธนาคารหรือผ่าน Mobile Banking เพื่อเข้าบัญชีบริษัทจัดหางาน หรือผู้รับอนุญาตจัดหางานโดยตรง

5. เมื่อจ่ายเงินแล้ว ให้ขอใบเสร็จรับเงินจากบริษัทจัดหางานไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง ใบเสร็จต้องลงจำนวนเงินตรงตามที่จ่ายจริง

6. หลังจ่ายเงินแล้วหนึ่งเดือนยังไม่ได้เดินทางให้แจ้งเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน

7. ก่อนเดินทางไปต่างประเทศ จะต้องเข้ารับการอบรมจากกรมการจัดหางานก่อนทุกครั้ง

8. เดินทางไปทำงานผ่านทางด่านตรวจคนหางานตามช่องทางที่กำหนด (กรมการจัดหางาน, ม.ป.ป.)

ข้อปฏิบัติของผู้เดินทางออกไปทำงานนอกราชอาณาจักรและผู้ส่ง

1. คนหางานผู้ใดประสงค์จะเดินทางออกไปทำงานในต่างประเทศด้วยตนเอง ต้องแจ้งอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายก่อนเดินทางไม่น้อยกว่า 15 วัน ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
2. ห้ามมิให้นายจ้างซึ่งอยู่ในประเทศไทย พาลูกจ้างไปทำงานในต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษจำคุกสามปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3. การส่งลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการตามวัตถุประสงค์ของนายจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศให้ปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 การส่งไปฝึกงานไม่เกิน 45 วัน ต้องแจ้งให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายทราบก่อนลูกจ้างเดินทางออกนอกราชอาณาจักร
 - 3.2 การส่งไปฝึกงานเกิน 45 วัน ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายก่อน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษจำคุกสามปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4. ห้ามมิให้นายจ้างในต่างประเทศหรือตัวแทนทำการรับสมัครเพื่อหาลูกจ้างในประเทศไทยด้วยตนเองเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเว้นแต่จะติดต่อให้สำนักงานจัดหางานหรือกรมการจัดหางานจัดหาให้
5. คนหางานซึ่งเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางออกโดยผ่านด่านตรวจคนหางาน และต้องยื่นรายการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่อธิบดีกำหนด คนหางานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
6. ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจพบว่าผู้ใดไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศตามที่กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจระงับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้ (กรมการจัดหางาน, ม.ป.ป.)

ผลดี ของการไปทำงานอย่างถูกต้อง

1. สามารถอยู่ในประเทศนั้นๆ ได้ตามกำหนดสัญญาจ้าง
2. มีสถานที่ทำงานแน่นอน ทางบ้านสามารถติดต่อได้
3. ได้รับค่าจ้างและสวัสดิการตามกฎหมาย หากนายจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญาก็สามารถเรียกร้องได้
4. ได้รับการคุ้มครอง กรณีเจ็บป่วย หรือประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน

ผลเสีย ของการลักลอบไปทำงาน

1. ต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อนๆ เพราะหากถูกจับได้จะต้องได้รับโทษ
2. ต้องเร่ร่อนหางานต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อนๆ เพราะหากถูกจับได้จะต้องได้รับโทษ
3. ได้รับค่าจ้างต่ำ ไม่มีสวัสดิการในการทำงาน
4. กรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายจากการทำงานก็ไม่ได้รับการช่วยเหลือตามกฎหมาย (กรมการจัดหางาน, ม.ป.ป.)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ เป็นทางเลือกหนึ่งของแรงงานไทย ที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งการที่มีผู้สนใจต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศจำนวนมาก ส่งผลต่อการหลอกลวงคนหางานไปทำงานในต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากการที่นายหน้าจัดหางานไม่ถูกกฎหมายใช้วิธีการหลอกลวงคนหางานผ่านระบบสื่อสังคมออนไลน์ โดยในช่วงเดือนตุลาคม 2565-กรกฎาคม 2566 ตรวจพบการกระทำผิดของสาย/นายหน้า ทั้งสิ้น 142 ราย มีผู้เสียหายถึง 471 ราย มูลค่าความเสียหายถึง 32,750,330 บาท โดยประเทศที่คนหางานถูกหลอกไปทำงานมากที่สุด คือ สาธารณรัฐเกาหลี ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น แคนาดา และสวีเดนตามลำดับ นอกจากนี้ ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2567 กรมการจัดหางานได้รายงานการรับเรื่องร้องทุกข์ กรณีสาย/นายหน้าเถื่อนทั่วราชอาณาจักร มีจำนวน 134 คน คิดเป็นค่าเสียหายจำนวน 14,674,290 บาท

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์นายหน้าจัดหางานเถื่อน ที่ส่งผลกระทบต่อแรงงานนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แนะนำวิธีการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไว้ 5 วิธี คือ 1) กรมการจัดหางานจัดส่ง 2) บริษัทจัดหางานจัดส่ง 3) เดินทางไปทำงานด้วยตนเอง 4) นายจ้างพาลูกจ้างไปทำงาน 5) นายจ้างส่งลูกจ้างไปฝึกงาน โดยนายจ้าง แรงงาน บริษัทจัดหางาน และนายหน้า จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองดูแลแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศ รวมถึงป้องกันปัญหาการหลอกลวงคนหางานที่ยังคงมีอยู่ โดยหากผู้ใดหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถหางาน หรือสามารถส่งไปฝึกงานในต่างประเทศได้ และโดยการหลอกลวงดังกล่าวนี้ได้อะไรไปซึ่งเงิน หรือทรัพย์สินประโยชน์อื่นใดจากผู้ถูกหลอกลวง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการถูกหลอกจากนายหน้าจัดหางานที่ไม่ถูกกฎหมาย แรงงานที่ต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันการถูกหลอกลวงจากนายหน้าจัดหางานที่ไม่ถูกกฎหมาย หรือที่เรียกว่านายหน้าเถื่อน โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ 1. สอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าบริษัทจัดหางาน หรือนายหน้าจัดหางาน มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ 2. ให้เก็บหลักฐานใบเสร็จรับเงินจากบริษัทจัดหางาน หรือนายหน้าจัดหางานไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง 3. เดินทางไปทำงานผ่านทางด่านตรวจคนหางานตามช่องทางที่กฎหมายกำหนด และ 4. หลังจ่ายเงินแล้ว หากยังไม่ได้เดินทางให้แจ้งเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน นอกจากนี้ หากแรงงานถูกหลอกลวงจากนายหน้าจัดหางาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบังคับใช้กฎหมายกับนายหน้าผู้กระทำผิดอย่างเข้มงวด และดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แรงงานอย่างทันที่ เนื่องจาก แรงงานบางส่วนมีการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน ทำให้มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงิน หากมีการแก้ไขปัญหาจะเป็นการช่วยให้แรงงานที่มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินไปทำงานต่างประเทศได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและลดผลกระทบที่มีต่อแรงงานให้ลดน้อยลง

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. (2568). การไปทำงานต่างประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย. สืบค้น 11 ธันวาคม 2567 จาก <https://lb.mol.go.th/คนหางาน-คนว่างงาน/งานในต่างประเทศ/การไปทำงานต่างประเทศ> โดยถูกต้องตามกฎหมาย
- _____. (2567). กรมการจัดหางาน เตือน!! นายหน้าเถื่อน หลอกพาไปทำงาน อ้างรู้จักนายจ้างใน แคนาดา. สืบค้น 2 ธันวาคม 2567 จาก https://www.doe.go.th/prd/main/news/param/site/1/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/84388
- _____. (2567ก). รายงานผลการรับเรื่องร้องทุกข์และช่วยเหลือคนหางาน ตาม พรบ.จัดหางาน และคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 ทัวราชอาณาจักร ประจำปี งบประมาณ 2568 (ตุลาคม-ธันวาคม 2567). สืบค้น 9 มกราคม 2568 จาก https://lib.doe.go.th/fileebook/stat_00154_06.pdf
- _____. (2567ข). แนวปฏิบัติสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ด้านตรวจคนหางานในการตรวจสอบ และระงับการเดินทางผู้ที่มีพฤติกรรมจะลักลอบไปทำงานในต่างประเทศตามมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. สืบค้น 7 มกราคม 2568 จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/ipd_th/eb51e44f07b1c90b7a70e3f8d720a765.pdf
- _____. (2566). อธิบดีกรมการจัดหางานเผย ปี 66 ดำเนินคดี นายหน้าเถื่อนแล้ว 142 ราย มูลค่าความเสียหายกว่า 30 ล้านบาท. สืบค้น 15 ธันวาคม 2567 จาก https://www.doe.go.th/prd/main/news/param/site/1/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/72140
- _____. (2564). คนหางานที่ต้องการไปทำงานต่างประเทศ อย่าหลงเชื่อข้อความโฆษณาทางโซเชียลมีเดีย และขอให้ตรวจสอบข้อมูลตำแหน่งงาน ลักษณะงาน ตลอดจนประเทศที่จะไปจากเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางาน ก่อนตัดสินใจเดินทางไปทำงานต่างประเทศ. สืบค้น 12 ธันวาคม 2567 จาก https://www.doe.go.th/prd/ipd/news/param/site/155/cat/7/sub/0/pull/detail/view/detail/object_id/43234
- _____. (2564ก). แนวปฏิบัติการสืบค้น ตรวจสอบและดำเนินคดีการโฆษณาจัดหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตผ่านสื่อสังคมออนไลน์. https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/hrad_th/c9c492fc57c9e1cb42bdb40a2feab6f8.pdf

_____. (ม.ป.ป.). **คู่มือ การเดินทางไปทำงานต่างประเทศและการแจ้งเบาะแสผู้มีพฤติกรรมหลอกลวง
คนหางาน.** สืบค้น 18 ธันวาคม 2567 จาก

https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/ipd_th/ff01a87225a7619364ddd7f10ea4914c.pdf

เบญจวรรณ ทวีชัย. (ม.ป.ป.). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบอาชีพนายหน้าจัดหางาน.**

สืบค้น 10 มกราคม 2568 จาก <https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/ปีที่%205%20ฉบับที่%201%20เดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน%202559/vol5-1-26.pdf>

รู้ตัวแล้ว คนตุน 250 แรงงานไทย ไปงานออสเตรเลีย จ่อเอาผิดตามกฎหมาย. **เข้มตรวจสอบนายหน้าเถื่อน.**

(5 มกราคม 2568). **มติชนออนไลน์.** สืบค้น 8 มกราคม 2568 จาก

https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_4985507

250 คนไทย เสียหาย 12 ล้าน ตุนไปทำงาน “ออสเตรเลีย”. (5 มกราคม 2568). **ไทยรัฐออนไลน์.**

สืบค้น 16 มกราคม 2568 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2834600>